

Közhatalnokviselés a városnál.

Közhatalnokviselés a városnál.

Victor Noack most megjelent könyvében, a „Taschenbuch für Kommunalpolitiker“-ben van egy különbs mondat: „A közhatalnokot mindenki viseli. Senki se inkább és senki se kevésbé, mint ahogy a város rész szerint köteles.“ Azért különbs ez a mondat, mert azt hinné az ember, hogy ilyen egyszerű és ilyen világos igazságot már nem is kellene külön szövegezni és a községi politikusoknak külön a szívükre kötni. Ahogy a kereskedőknek és minden más számító embernek fölösleges lenne külön is bizonyítgatnunk, hogy kétszer kettő az négy, épp oly fölöslegesnek látszik olyan országban, ahol már 1848 óta a közhatalnokviselés elve uralkodik, külön is magyaráztatni, hogy a terheket mindenkinek viselnie kell és a közhatalnokviselést igazságosan kell elosztani.

Fölöslegesnek látszik. Pedig nem fölösleges. A főváros gazdálkodása sokban emlékeztet arra a cigányra, aki lovon, ökrön és számaron szállította a sőt, de mivel nem szerette a számarat és mivel a számar se nem rugott, se nem döfött, lassanként minden terhet az erős állatokról a roskadozó számarra rakott. A főváros is azokat a közhatalnokviselőket terheli meg leginkább, akik a leggyöngébbek, de se rugni, se döfni nem tudnak, akiknek a panaszos szava, haragos tiltakozása nem hallatszik — menyországba. A főváros sáfaraí sohasem szigorúak az erősekkkel, a nagyteherbírókkal szemben, de sokszor kegyetlenek a dolgozó kisemberekkel.

Csak egy példát. Az elektromos műveknek és a gázgyárnak nincs pénze. Forgatókérre volna szükségük. Fölémelik az egységárakat. Fölémelik a villany és a gáz árát és megfizetetik, irgalmatlanul megfizetetik a kisemberekkel. De nem fizetetik meg a legnagyobb teherbírókkal. A gázművek pénzbeszedői a hónap közepe felé betoppannak a magánlakásokba és bemutatják a számlát. Ha nincs kéznél a pénz: lezárják az órát. Nincs többé gáz. Szemtanul voltunk egy munkáslakásban és másszor egy szegény tisztviselőcsaládnál, amint lezárták, leszerelték és pár óra múlva elszállították a gázórát. Száz és száz protekció lesi már a fölshabadult órát és hónapok utánjárásába, kilincselésbe, könyörgésbe kerül, amíg a szegény fővárosi lakó ismét gázfogyasztáshoz juthat — ha egyszer nem várta előkészített pénzzel a gázszámlát.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: Közhatalnokviselés a városnál

Forrás:

Népszava

Br

(Hely)

1923. 5. 3.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Osztályozás

Tárgy

389.6

Hely

Idő

"1923"

Személy

Igy van ez a kisfogyasztókkal. A nagyfogyasztók, hogy csak a legnagyobbakat említsem: az állam és a főváros, nem fizetnek azonnal, azok ráérnek. Hosszu hónapok óta tartozik az állam a gázműveknek sokszázezer koronával, hosszú hónapok óta sürgetik szerényen a gázgazdátok az ország legnagyobb közhatalnokbíróját, de az nem fizet. Nem fizet, csak visszarug: „Számviteli technikai nehézségek“ miatt nem siethet a fizetéssel. A fővárosi hivatalok maguk is hosszú hónapok óta majd kétszáz millióval tartoznak a fővárosi gázgyárnak. Bizonyára ők is számviteli nehézségek miatt. Sokat kell írni egyik könyvből a másikba. Sokszor, sok lapra kell ráírkalni a számokat és ezért nem fizet az állam, nem fizet a főváros, akik a legteherbíróbbak. Amikor pedig majd egyszer fizetnek, akkor az a

millió korona már csak egy félmilliót ér. A kisembernek pedig azonnal kell fizetni, amikor a kis ezerkoronás számlák valóban ezer koronát érnek. Így visel aránytalanul kisebb, szörnyűségeken kisebb terhet az, akinek a legnagyobb terhet kellene viselnie, mert legtöbbet és — tegyük hozzá — legfölöslegesebben fogyaszt.

Mert azt meg kell adni, hogy a főváros hivatalos helyiségeiben sokszor, sokáig fölöslegesen égetik a villanyt. Nálunk még nem érettek annyira az emberek, hogy a köz dolgaival is takarékoskodni tudnának. Annyi bizonyos, hogy otthon, ahol majd egyéni számlát mutatnak be, mindenki, talán még a tanácsnok urak is erősen megfontolják, hogy mikor, hol és mennyi ideig égessék a villanyt. A város háza — az más. Az hivatal. Azt a köz fizeti.

Ezután az egyetlen példás kis rávilágítás után pedig a vaknak is látnia kell, hogy amit a köz fizet, azt nem arányosan és nem igazságosan fizetik. Nem az fizet legtöbbet, aki leg-

inkább bírja, hanem az, aki a legszegényebb, azért mert ő a leggyöngébb, mert őtöle kell legkevésbé félni, mert az ő kiáltó szava süket fülekre talál és elhal a pusztában. Ez a legszegényebb teherviselő: a dolgozó nagytömeg.

A közhatalnok ilyen igazságtalan megosztásának következménye ugyanaz, mint ami a föntidézett példázatban történt. Az előkelő lóról és az erős, teherbíró marháról minden só a számar hátára került. Amikor aztán egy patakon keltek át, a roskadozó állat elbukott és a rossz gazda minden sóját eláztatta, föloldotta a víz.

A főváros rossz gazdájának egyetlen teherbírója is roskadozik már az embertelenül nagy teher alatt, sőt már ugy látszik, hogy egészen a vízbe esett a főváros gazdálkodása, mert a pénzügyi bizottságban, világítási, közlekedési bizottságban és minden olyan helyen, ahol a kurzus urai ma gazdálkodnak, olyan a hangulat, mint amikor a kárvallott cigány siratja a sóját, sir és — imádkozik.